

OPAS OMAISILLE
VANHAN VAASAN SAIRAALA

Sisällysluettelo

Oppaan tarkoitus.....	3
Vanhan Vaasan sairaala.....	4
Vanhan Vaasan sairaalan arvot:	5
Sijainti	6
Hoitomuodot.....	7
Lääkehoito	7
Psykoedukaatio.....	8
Yhteisöhoito	8
Omahoitajuus.....	9
Toiminnallinen kuntoutus.....	9
Toimintaterapia.....	10
Työterapiatoiminta	10
Liikunta.....	11
Psykologit	11
Sosiaalityö	11
Potilasasiamies	12
Potilaiden tuki ry	12
Perhe- ja verkostotyö.....	13
Omaisten majoittuminen sairaalassa	14
Uloskirjoitus	14
Yhteystiedot:.....	15

Oppaan tarkoitus

Tämä opaslehtinen on tarkoitettu Vanhan Vaasan sairaalan potilaiden omaisille. Sen tarkoituksena on kertoa sairaalan toiminnasta, sekä auttaa omaisia pitämään yhteyttä ja osallistumaan läheisensä hoitoon. Opaslehtinen sisältää yleistä tietoa Vanhan Vaasan sairaalasta, sairaalan arvoista, hoitomuodoista sekä potilaan hoitoa edistävästä tekijöistä. Lisäksi lehtisessä kerrotaan perhetyöstä Vanhan Vaasan sairaalassa ja yhteydenpitomahdollisuuksista hoidon aikana. Oppaasta löytyvät myös sairaalan yhteystiedot.

Perheenjäsenen sairastuminen psyykkisesti koskettaa aina koko perhettä. Pitkäaikainen sairaus vaatii omaisilta kärsivällisyyttä, voimavaroja ja toivon ylläpitämistä. Omaiset tarvitsevat usein tietoa läheisensä hoidosta, sekä ohjausta ja tukea omaisensa hoitoon ja kuntoutumiseen liittyvissä asioissa. Avoimuus ja osallisuus potilaan hoidossa auttavat omaisia tukemaan heidän läheistään vaikeissakin tilanteissa.

Vanhan Vaasan sairaala

Vanhan Vaasan sairaala on Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) alainen valtion mielisairaala, joka tuottaa oikeuspsykiatrisia palveluja koko Suomen alueelle. Vanhan Vaasan sairaala toimii ensisijaisesti oikeuspsykiatristen potilaiden hoidon aloituspaikkana ja osana tämän potilasryhmän kokonaihoitoa. Vanhan Vaasan sairaalassa hoidetaan myös niin sanottuja vaikeahoitaisia psykiatrisia potilaita, joiden hoito ei sairaanhoitopiirien sairaaloissa ole tarkoituksenmukaista. Vanhan Vaasan sairaalassa hoidetaan potilaita kokonaisvaltaisesti. Kokonaisvaltaisen hoidon perustana on lainsäädäntö, kansalliset hoito- ja laatusuositukset, käypähoitosuositukset sekä sairaalan yhteiset arvot. Sairaalassa tehdään laajaa tieteellistä tutkimustyötä. Tutkimustyö painottuu hoidon sisällön ja laadun sekä oikeuspsykiatristen hoitokäytäntöjen kehittämiseen.

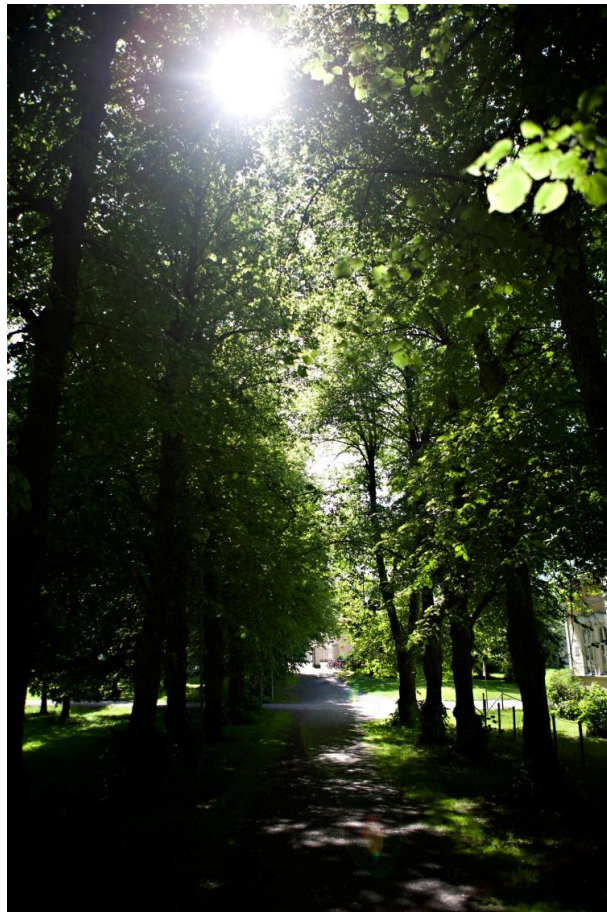
Potilaan hoitoa suunnitellaan, toteutetaan ja arvioidaan moniammatillisissa työryhmissä. Työryhmän muodostavat lääkärit, ylihoitajat, psykologit, sosiaalityöntekijät ja hoitohenkilökunta; sairaanhoitajat, lähihoitajat ja mielisairaanhoitajat. Lisäksi potilaan hoitoon ja kuntoutukseen osallistuvat toiminnallisen kuntoutuksen ohjaajat, toimintaterapeutit, fysioterapeutti sekä liikunnanohjaaja. Osastoilla työskentelevät myös laitoshuoltajat.

Hoitotyötä palvelevia ja tukevia toimintoja sairaala-alueella ovat apteekki, laboratorio, keittiö, liinavaatevarasto, pesula, siivoushuolto, tekninen huolto ja hallintopalvelut. Lisäksi sairaala-alueella toimii kanttiini ja kirjasto, jotka ovat potilaiden käytössä.

Vanhan Vaasan sairaalan arvot:

- ❖ Potilaslähtöisyys
- ❖ Ihmisarvon kunnioittaminen
- ❖ Oikeudenmukaisuus
- ❖ Ammatillisuus
- ❖ Tasa-arvo ja yhdenvertaisuus
- ❖ Yhteistyö
- ❖ Kokonaistaloudellisuus

Sijainti

Vanhan Vaasan sairaala sijaitsee noin 7 kilometrin päässä Vaasan keskustasta etelään historiallisesti kuuluisassa Vanhassa Vaasassa. Sairaalaan on hyvät bussiyhteydet Vaasan keskustasta. Vanhan Vaasan sairaalassa on 152 potilaspaikkaa ja kahdeksan osastoa, jotka sijaitsevat kolmessa eri rakennuksessa.

M-TALO

OSASTO M1: 16-paikkainen suljettu miesten vastaanotto- ja mielentilatutkimusosasto

OSASTO M2: 16-paikkainen suljettu naisten vastaanotto-, mielentilatutkimus- ja hoito-osasto

OSASTO M3: 16-paikkainen suljettu mies- ja naispotilaiden hoito- ja kuntoutusosasto

U-TALO

OSASTO U1: 19-paikkainen suljettu miesten mielentilatutkimus- ja vastaanotto-osasto

OSASTO U2: 25-paikkainen suljettu miesten kuntoutus- ja hoito-osasto

OSASTO U3: 27-paikkainen miesten kuntoutus- ja hoito-osasto

A-TALO

OSASTO A1: 17-paikkainen avoin miesten kuntoutusosasto

OSASTO A2: 20-paikkainen avoin mies- ja naispotilaiden kuntoutusosasto

Hoitomuodot

Vanhan Vaasan sairaalassa potilaan hoidon suunnittelua toteutetaan hoitosuunnitelmatilaisuudessa yhdessä potilaan kanssa vähintään puolen vuoden välein. Tällöin potilaan hoidolle laaditaan kirjallinen hoitosuunnitelma, joka sisältää pitkän ja lyhyen aikavälin tavoitteita. Yksilöllisen hoidon tavoitteena on vähentää tai poistaa potilaan sairauden oireita, parantaa elämän laatua ja sopeuttaa arjen toimintoihin sekä edistää ja ylläpitää toipumista sairauden aiheuttamilta vaikutuksilta.

Hoitosuunnitelma tukee potilaan hoidon kokonaisvaltaisuutta, pitkäjänteisyyttä ja johdonmukaisuutta. Potilas on mukana hoidon suunnittelussa alusta alkaen omien voimavarojensa mukaan. Hoitoon liittyvistä asioista potilas ja omaiset voivat aina keskustella lääkärin ja omahoitajan kanssa.

Potilaan hoidossa huomioidaan alusta asti kuntouttava toiminta muun muassa siten, että potilasta tuetaan huolehtimaan itsestään ja ympäristöstään sekä huomioimaan kanssaihmissä ja kehittämään vastuullisuutta, kukin omien voimavarojensa mukaan. Hoidossa hyödynnetään seuraavia hoitomuotoja: luottamuksellinen hoitosuhde, lääkehoito, terapiatyö, yhteisöhoito, yhteydet yhteiskuntaan, opiskelu, työkokeilu ja työelämä.

Lääkehoito

Psykiatrisen potilaan hoidossa lääkehoito on keskeinen osa potilaan hoito- ja kuntoutusprosessia. On selkeää tutkimusnäyttöä siitä, että psyykkisissä sairauksissa lääkkeiden käyttö yhdessä eri terapiamuotojen ja psykososiaalisten hoitomuotojen kanssa parantavat potilaan sairauden ennustetta ja oireiden lievittymistä, sekä ennaltaehkäisevät sairauksien ja oireiden uusiutumista. Lääkityksen vaikutusten seuranta tapahtuu päivittäin osastolla ja määräajoin verikokeilla. Lääkitykseen liittyvissä asioissa voi aina kääntyä osastonlääkärin ja hoitohenkilökunnan puoleen.

Psykoedukaatio

Psykoedukaatio on psykoterapeuttinen hoitomenetelmä, jota käytetään psykoosista kärsivien potilaiden hoidossa. Psykoedukaatiolla pyritään parantamaan potilaan ymmärrystä omasta sairaudestaan, sairautentilastaan sekä parantamaan hoitomyönteisyyttä. Vanhan Vaasan sairaalassa järjestetään psykoedukaatioryhmiä, joihin potilaat osallistuvat yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti. Ryhmiin osallistumisen tarkoituksena on lisätä potilaiden tietämystä omasta sairaudestaan, sen oireista, hoitomuodoista sekä oppia tunnistamaan ja hallitsemaan sairauden varoitusmerkkejä ja pitkäaikaisoireita.

Vanhan Vaasan sairaalassa järjestetään myös ääniä kuulevien skitsofrenia potilaiden oireiden hallintaa helpottavia ääniryhmiä sekä päihde- ja päihde- ja päihde-ryhmiä. Potilaiden on mahdollista osallistua yksilöllisen hoitosuunnitelman mukaisesti myös CRT- (kognitiivista toimintakykyä kohentava terapia) tai SCIT (sosiaalisen kognition kuntoutusmenetelmä) -ryhmiin. Potilaat voivat lisäksi osallistua myös luovien toimintojen ryhmiin, esim. taide-, musiikki- tai sosiaalisten taitojen ryhmiin.

Yhteisöhoito

Psykiatrisessa laitospäristössä yhteisöhoitolla tarkoitetaan sellaista hoidollista toimintaa, jolla pyritään tietoisesti hyödyntämään inhimillisyyttä, pyrkimystä tasa-arvoon ja yhdistämään ihmisiä sosiaalisen kanssakäymisen keinoin. Yhteisöhoitossa pyritään lisäämään potilaan itsemääräämisoikeutta sekä hyödyntämään hoitoyksikön, perheen ja sosiaalisen verkoston voimia. Yhteisöllisyyttä korostavaa toimintaa osastoilla ovat esimerkiksi päivittäiset aamukokoukset sekä viikoittain järjestettävät yhteisöpalaverit. Avoimemmilla kuntoutusosastoilla sovitaan yleensä yhteisön jäsenten kesken viikoittaiset tai päivittäiset roolit, joiden ohjaamina potilaat harjoittelevat omia tehtäviään. Tehtäviä voivat olla esimerkiksi kaupassa käynti, ruoanlaitto ja siivous.

Omahoitajuus

Vanhan Vaasan sairaalassa jokaiselle potilaalle nimetään joko yksi tai useampi omahoitaja. Mikäli omahoitajia on kaksi tai useampi, he työskentelevät yhdessä tiiminä suunnitellen, edistäen ja toteuttaen potilaan hoitoa. Hoitajat sopivat yhdessä potilaan kanssa rooleistaan ja työnjaosta potilaan hoidossa. Omahoitajan kanssa potilas voi keskustella hoitoon liittyvistä asioista, sekä suunnitella ja järjestellä omia asioitaan. Omahoitajien kautta kulkevat esimerkiksi potilaan loma-asiat, lääkemuutosten suositukset, kuntoutussuunnitelma sekä omaisten vierailut sairaalassa. Yksi omahoitajan tärkeimpiä tehtäviä on omaistyö ja yhteistyö sairaalan ulkopuolelle. Omahoitajien lisäksi kaikki henkilökuntaan kuuluvat ovat potilaan ja omaisten käytettävissä. Omahoitajan ollessa pidempään poissa nimetään potilaalle korvaava hoitaja.

Toiminnallinen kuntoutus

Toiminnallisen kuntoutuksen tarkoituksena on tarjota potilaalle tukea mm. ajan jäsentämisessä, elämän rytmittämisessä, yhdessä toimimisessa, itsetunnon vahvistamisessa sekä käden- ja muiden uusien taitojen oppimisessa. Ajatusten suuntaaminen toimintaan helpottaa oloa ja parantaa keskittymiskykyä. Toiminnallinen kuntoutus suunnitellaan aina potilaan yksilölliset vahvuudet ja rajoitukset huomioiden. Hoitajat ovat tärkeässä roolissa tukemassa potilaiden toiminnallisuutta, mm. ohjaamalla oman huoneen siivouksessa, pyykinpesussa, ruoanlaitossa, käsitoissa ja taloudellisissa asioissa. Potilas voi keskustella halukkuudestaan osallistua toimintaan omahoitajansa kanssa.

Toimintaterapia

Kaiken kuntoutuksen ja toimintaterapian peruseriaate on potilaslähtöisyys. Potilas on itse avainhenkilö omassa kuntoutumisprosessissaan. Toimintaterapiassa keskitytään potilaan kannalta tarkoituksenmukaisiin ja hänelle merkityksellisiin toimintoihin. Tavoitteena on yhdessä potilaan kanssa löytää ratkaisuja arkielämän haasteisiin siten, että potilas rajoituksistaan huolimatta pystyy huolehtimaan itsestään, viettämään vapaa-aikaa, tekemään työtä tai opiskelemaan. Sairaalassa toimintaterapia toteutuu sekä yksilö- että ryhmäterapiana. Vanhan Vaasan sairaalassa työskentelee kaksi toimintaterapeuttia, jotka osallistuvat työryhmän jäsenenä potilaan hoidon ja kuntoutuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Työterapiatoiminta

Vanhan Vaasan sairaala tarjoaa potilaille työterapiatoimintaa. Työpisteinä toimivat askartelu, käsityöt, puutyöt, ulkotyöt, remonttiryhmä, keskuskeittiö, kirjasto sekä pesula. Jokaisessa työpisteessä potilaan tukena toimii yksi tai useampi ammattitaitoinen ohjaaja. Myös osastoilla on mahdollisuus osallistua kiertävän työnohjaajan ryhmiin, joissa tehdään pääasiassa pienimuotoisia työaskareita. Työpisteissä toimimisesta ja osastotöistä maksetaan pientä rahallista korvausta, jonka suuruus määräytyy useista kriteereistä joita ovat esimerkiksi työn laatu ja tulos, oma-aloitteisuus sekä pitkäjänteisyys. Potilas voi osallistua työterapiaan sitten kun psyykkisen voinnin katsotaan olevan riittävän hyvä. Työterapioihin haetaan kirjallisella läheteellä, joka täytetään yhdessä omahoitajan kanssa.

Liikunta

Vanhan Vaasan sairaalassa toimii liikunnanohjaaja, joka järjestää viikoittain erilaisia liikuntaryhmiä sekä miehille että naisille. Liikunnanohjaajan ryhmissä on mahdollisuus mm. käydä sairaalan kuntosalilla, ryhmäkävelyillä, pelaamassa jalkapalloa, salibandya, uimassa sekä osallistua erilaisiin pihapeleihin, esimerkiksi sulkapallo ja lentopallo. Lisäksi liikunnanohjaaja järjestää erilaisia retkiä, esimerkiksi pyöräillen. Osastojen ilmoitustaululta löytyvät aikataulut järjestettävistä liikuntaryhmistä. Liikuntaryhmiin on mahdollista osallistua potilaan psyykkisen voinnin mukaan. Sairaalassa toimii myös fysioterapeutti, joka tekee potilaille tarvittaessa liikunnallisia kuntoutussuunnitelmia ja ohjaa heitä niiden toteuttamisessa.

Psykologit

Psykologi on ihmisen kehityksen, käyttäytymisen, ajattelun ja psyykkisten ongelmien erityisasiantuntija. Vanhan Vaasan sairaalassa joka osastolla on nimettynä oma psykologi. Psykologin työtehtäviin kuuluu mm. potilaan hoidon ja kuntoutuksen suunnittelu yhdessä muun työryhmän kanssa, sekä erilaisten psykologisten tutkimusten tekeminen esim. mielentilatutkimuksissa. Tavoitteena on kartoittaa potilaan psyykkistä tilaa.

Sosiaalityö

Vanhan Vaasan sairaalassa toimii kolme sosiaalityöntekijää, joiden tehtävänä on selvittää potilaiden sosiaalinen tilanne sekä toimia potilaan tukena ja asiantuntijana yhteiskunnan palvelujärjestelmässä. Tavoitteena on potilaan sosiaalisen toimintakyvyn ylläpitäminen ja edistäminen. Potilaan yksilöllisen tarpeen mukaan sosiaalityöntekijä luo verkostoja sairaalan ulkopuolisiin yhteistyötahoihin ja potilaan läheisiin. Potilaille on oikeus tavata sosiaalityöntekijää aina tarvittaessa.

Potilasasiamies

Sairaalassa on nimetty potilasasiamies osastoittain. Potilasasiamies antaa potilaille tietoa potilaan oikeuksista ja toimii potilaan oikeuksien edistämiseksi. Potilasasiamiehen tehtävänä on tarvittaessa neuvoa ja avustaa potilasta muistutuksen, kantelun tai potilasvahinkokeskukselle tehtävän potilasvahinkoilmoituksen tekemisessä. Potilasasiamies ei ota kantaa potilaan lääketieteellisiin hoitopäätöksiin eikä mahdollisiin hoitovahinkoihin.

Potilaiden tuki ry

Yhdistys avustaa varattomia potilaita tukemalla harrastustoimintaa ja opiskelua. Yhdistys järjestää erilaisia tapahtumia sairaalan potilaille, mm. laskiaistapahtuma, juhannusjuhla ja pikkujoulu. Toimintaa rahoitetaan järjestämällä arpajaisia sekä tarjoilua sairaalan myyjäisten yhteydessä, keräämällä vapaaehtoista kannatusjäsenmaksua ja ottamalla vastaan lahjoituksia. Potilas voi yhdessä omahoitajansa kanssa tehdä yhdistykselle kirjallisen avustusanomuksen.

Perhe- ja verkostotyö

Perhe- ja verkostotyö on oleellinen osa potilaan hoitoa. Ihminen on eheä kun hän saa toimia perheen ja sosiaalisen verkoston jäsenenä. Mielenterveyspotilaiden hoidossa keskeistä on yhteydenpito omaisiin ja heidän ottaminen mukaan läheisensä hoitoon. Sairaalahoidossa yhteistyö omaisten kanssa kuitenkin määräytyy potilaan oman valinnan perusteella. Potilas päättää itse, kenelle hänestä saa antaa tietoja ja otetaanko omaiset mukaan hoidon ja kuntoutuksen suunnitteluun ja toteutukseen.

Vanhan Vaasan sairaalassa potilaita kannustetaan pitämään yhteyttä omaisiin. Sairaalassa on mahdollista järjestää mm. omaispalavereita, aina kun potilas, omaiset ja hoitotiimi katsovat sen tarpeelliseksi. Palaverissa on mahdollista käsitellä omaisten ja potilaan toivomia aihepiirejä osastonlääkärin tai omahoitajan läsnä ollessa. Potilaan luvalla omaisille kerrotaan hänen sairaudestaan, sen hoitomuodoista ja siitä, kuinka he voivat kannustaa ja tukea omaistaan kuntoutumisessa. Vanhan Vaasan sairaalan jokaisella osastolla on vierashuone, joissa potilaat voivat tavata omaisiaan sovitusti. Sairaala järjestää vuosittain myös omaisten päivän, jolloin jokainen potilas voi kutsua omaisensa tutustumaan sairaalan toimintaan.

Potilailla on myös mahdollisuus käydä hoidon aikana lomilla omaisten luona, kun potilaan vointi sen sallii. Ensimmäinen kotikäynti toteutetaan yleensä saatettuna päivälomana, jolloin potilaan mukaan lähtee yksi tai useampi hoitaja. Kun potilaan kuntoutuminen on edennyt, hänellä on mahdollisuus käydä itsenäisesti lomajaksoilla. Tällöin potilas ja omahoitaja laativat yhdessä lomasuunnitelman, jota potilaan tulee noudattaa lomajakson aikana. Omahoitajat pitävät potilaaseen yhteyttä myös loman aikana puhelimitse.

Omaisten majoittuminen sairaalassa

Omaisilla on mahdollisuus majoittua sairaalan asuntolassa, joka sijaitsee Vanhan Vaasan sairaalan alueella. Asuntolassa on kaksi omaisille tarkoitettua huoneistoa, jotka voi varata ottamalla yhteyttä osaston henkilökuntaan. Yöpymisen hinta on 11,80e/yö/henkilö, alle 12-vuotiaat lapset yöpyvät ilmaiseksi. Omaisille varatut lämpötolpalliset parkkipaikat sijaitsevat asuntolarakennuksen takana. Omaisilla on myös mahdollisuus ruokailla sairaalan ruokasalissa, joka on avoinna päivittäin klo. 10.30–14.00. Halutessaan omaiset voivat ostaa huonevarauksen yhteydessä myös aamiaisen hintaan 2e/aamupala. Huoneiston avain luovutetaan osastolle lähtöpäivänä viimeistään kello 12 mennessä. Majoituksen maksaminen tapahtuu käteisellä avaimia luovutettaessa tai vaihtoehtoisesti tilisiirtolomakkeella. Tilisiirrolla maksettaessa eräpäivä on lähtöpäivästä 14 päivää eteenpäin.

Uloskirjoitus

Potilaan hoidon tavoitteena on toipuminen ja avohoidossa selviytyminen tarpeenmukaisten tukitoimenpiteiden ja –henkilöiden avulla. Tämä edellyttää hoidon aikana potilaassa tapahtuvia muutoksia; persoonallisuuden eheytymistä, todellisuudentajun paranemista, sairautentuntoisuutta, itsensä hallitsemisen lujittumista, ongelmiansa ymmärtämistä ja ratkaisukykyä. Jotta uloskirjoitus olisi mahdollista, vaaditaan potilaalta kykyä selviytyä jokapäiväisen elämän vaatimuksista, pettymysten sietokykyä ja taitoa avun hakemiseen sitä tarvitessaan. Etenkin sairauden hoidosta huolehtiminen päivittäin on tärkeää ja välttämätöntä.

Vanhan Vaasan sairaalassa jokaiselle potilaalle järjestetään paikka jatkohoitoon sairaalasta poispääsyn jälkeen. Sairaalasta siirtymisen lähestyessä hoitotiimi suunnittelee yhdessä potilaan kanssa huolellisesti, yksilöllisesti ja yksityiskohtaisesti jatkohoitoon liittyviä asioita. Jokaisen potilaan sijoittuminen suunnitellaan pääasiassa asumisen, työpaikan tai opiskelun sekä hoidon jatkumisen suhteen. Vanhan Vaasan sairaalan potilaista noin puolet sijoittuu jatkohoitoon kunnalliseen sairaanhoitoon. Loput muuttavat pääasiassa omaan kotiin tai palvelukotiin. Ennen potilaan siirtymistä jatkohoitoon hän käy harjoittelujaksoilla sovitussa jatkohoitopaikassa.

Vanhan Vaasan sairaalan potilaiden uloskirjoituksesta päättää viimekädessä sairaalan johtava ylilääkäri yhdessä muun hoitotiimin kanssa. Mielentilatutkimuksen kautta hoitoon määrättyjen potilaiden sairaalasta poistumisesta päättää Terveystieteiden ja hyvinvoinnin laitos.

Yhteystiedot:

Postiosoite:

Vanhan Vaasan sairaala
Vierinkiventie 1
65380 Vaasa

Puh. 029 524 3000
Fax. (06) 356 7047
vvsairaala@vvs.fi

